En nordisk lösning på ungdomsarbetslösheten

I utländska medier fick den svenska kommunen Söderhamn stor uppmärksamhet genom projektet Jobbresan som betalar arbetslösa ungdomar att finna jobb i Norge. När Washington Post den 31 oktober skriver att Sverige löser sina problem med arbetslöshet bland annat genom att ”göra de till en annan stats problem”, har de dock missförstått grunden i det nordiska samarbetet, de har även förbisett det faktum att nio av tio av ungdomarna som deltagit i Jobbresan har blivit erbjudna arbete inom loppet av 30 dagar. De här ungdomarna är allt annat än ”problem”, de är värdefulla resurser som tar arbete i ett land där arbetsgivarna är i behov av arbetskraft och som rustas och blir global arbetskraft.

Att finansiellt stödja arbetssökande i sin strävan att finna arbete är inte någon nyhet här i Norden. Vi har en välfärdsstat som skall säkerställa att ingen faller utanför, dessutom har vi haft en gemensam nordisk arbetsmarknad sedan 1954. En nordisk arbetsmarknad där medborgare kan röra sig fritt och över nationsgränserna skapar vinster för alla inblandade. Sverige har en betydligt högre ungdomsarbetslöshet än Norge och i Söderhamns kommun, som ungdomarna i Jobbresan kommer ifrån, är möjligheterna för arbetslösa ungdomar begränsade. Men jobben finns – på andra sidan gränsen. I Oslo får ungdomarna möjlighet att skaffa sig värdefull arbetslivserfarenhet som kommer vara viktig den dag de söker arbete hemmavid.

Arbetsmarknadsåtgärd
Att svenska ungdomar ges möjlighet att arbeta i Oslo är något mycket positivt. Det speciella med det här projektet är att ungdomar som annars riskerat missa möjligheten att dra nytta av vårt nordiska grannlands goda ekonomi, nu bistås med ett enkelt åtgärdspaket som ökar deras rörlighet på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden.

I Nordjobbprojektet Jobbresan som startades på initiativ av Föreningarna Norden, Arbetsförmedlingen och Söderhamns kommun får ungdomarna rådgivning och en månads uppehälle som en hjälp för att skaffa jobb. Gemensamt för ungdomarna är att de har varit arbetslösa under en längre tid och ofta saknat ekonomiska resurser som krävs för att flytta. De har helt enkelt inte haft råd att betala deposition eller förskott på bostadshyra i Oslo innan de får första lönekuvertet, och de är ofta i behov av trygga ramar för att kunna flytta till jobben.

Eftersom det i dagsläget inte är möjligt att ta med sig det så kallade aktivitetsstödet till ett annat nordiskt land, har Söderhamns kommun valt att anställa ungdomarna månaden innan avresan så att de vid ankomst i Norge åtminstone har någon form av startkapital. Arbetsförmedlingen bidrar genom att identifiera ungdomar som skulle kunna vara intresserade samt med kortare arbetsmarknadsutbildningar inom områden som är eftertraktade i Norge.

Okunskap om nordiska förhållanden
För tillfället är det i Norge som vi hittar lediga tjänster för ungdomar med liten eller ingen arbetslivserfarenhet. Unga svenskar fyller arbetsplatser inom servicenäringen i Oslo, i lastbilar och på lager, och de tas emot med öppna armar. ”Skicka gärna fler,

Fredrik” uppmanade den norska utrikesministern Espen Barth Eide den svenska statsministern i plenum under Nordiska Rådets session i Helsingfors den gångna veckan. Många länder i världen välkomnar våra svenska ungdomar.

Nedmontering av gränshinder

Nedmonteringen av gränshinder som finns mellan länderna i det nordiska samarbetet står högt på agendan hos nordiska politiker. Fackföreningarna i Norden och Föreningarna Norden har länge och ihärdigt arbetat med att få lagstiftning och förordningar samkörda. Ambitionen är att alla gränshinder på den nordiska arbetsmarknaden skall vara bortsopade lagom till avtalets 60-årsjubileum om två år.

För ungdomarna från Söderhamn betyder en jobbresan till Oslo slutet på långtidsarbetslösheten. Forskaren Bjørn Halvorsen har studerat just den riskgrupp av ungdomar som varken har jobb eller studerar. På frågan om vad som måste till för att de unga som befinner sig ”på kanten” skall klara sig, svarade han: Att blir sedd, vägledd och erbjuden en möjlighet på arbetsmarknaden, så som ungdomarna nu blir genom Jobbresan, kan göra skillnaden mellan en god start på arbetslivet och ett långvarigt ”utanförskap”. Det är inte att exportera ett problem. Det är att hitta en nordisk modell alla parter tjänar på. Föreningarna Norden och Arbetsförmedlingen arbetar nu för att utvidga projektet till fler orter i Sverige. Därutöver arbetar Föreningarna Nordens Förbund med en vidare nordisk utvidgning mot Danmark, Finland och Island. Detta borde i tider av globalisering anses som en självklarhet. Det sociala kontraktet mellan individ och samhälle torde vara vårt absolut viktigaste mål.

Bo Andersson, generalsekreterare Föreningen Norden Sverige
Espen Stedje, generalsekretær i Foreningen Norden Norge
Kristín Ólafsdóttir, generalsekretær, Foreningerne Nordens Forbund
Angeles Bermudez-Svankvist, generaldirektör Arbetsförmedlingen
Fredrik Jakobsen, programchef Nordjobb
José Pérez Johansson, projektledare Jobbresan